

Tekst 1

Hans Hauge: "Danske billede" (uddrag)

Danmark, essay, 2013

DET ER SÅ YNDIGT

¹ Danmark – du ved nok, det er der, hvor bøgen spejler sin top i bølgen blå. Men bøgetræer og friske strande er ikke i sig selv danske. Malere, komponister og digtere har gjort dem danske. Og er de først blevet danske, så kan vi se det. Hvis en udlænding kommer til landet, kan han eller hun ikke se noget særlig dansk ved en strand med muslingeskaller, gråhvidt sand, blå bølger, legende børn og måske lyse skærter i baggrunden. Men det kan vi. Vi har nemlig lært at se naturen og historien med danske øjne. P.C. Skovgaard, Anna og Michael-Peter Ancher, P.S. Krøyer, L.A. Ring og mange flere har malet vores indre billede af den danske strand, også selvom vi ikke lægger mærke til det.

¹⁰ At Danmark er yndigt, ved vi fra vores nationalsang, "Der er et yndigt land", som egentlig er light-udgaven af Adam Oehlenschlägers "Fædrelands-Sang" fra 1819. Vi synger den ved sportsbegivenheder, hvor danskerne dyrker den banale nationalism, fordi vi nu er mere nationale end fædrelandskærlige. Lad os kigge lidt nærmere på sangen og det, den fortæller om Danmark og danskerne.

¹⁵ Hvem taler mon til hvem i den sang? Det må være en dansker, der taler til en fremmed, som ikke kender landet. Man kan forestille sig, de to er i udlandet. Så siger den dansk-talende: "Jeg vil lige fortælle dig, at der faktisk findes et yndigt land. Du kan kende det på, at der står nogle brede bøge helt nær ved den strand, der vender mod øst. Og ved du, hvad det hedder? Det hedder 'gamle Danmark'. Det kaldes også 'Frejas sal'". Det lyder lidt underligt. 'Frejas sal' må være en slags kælenavn, lokkende og erotisk. Danmark er ²⁰ en kvinde, skrev idéhistorikeren Rune Engelbreth i sin bog af samme navn, og han har fat i noget. Sangen minder om en ordveksling mellem to mænd om en ung pige. Vi kan også forestille os, at en mand siger til en anden mand: "Der er en yndig pige". Hun står ved vandet. Og det hele bugter sig i bakke og dal. Landet er en kvinde. Og bøgen spejler sig. Og hun hedder Freja. Johannes V. Jensen så også kvinder, når han så en mand: "Den danske ²⁵ mark i en bølgen går, som åndedræt af en venlig kvinde". En nation er aldrig kønsløs.

Det pudsigende er, at den dansker, der fortæller en anden om det yndige land, må formodes at tale et andet sprog end dansk. Vi skal faktisk tænke os, at det er sagt på tysk og dernæst oversat til dansk. "Es liegt ein lieblich Land/Im Schatten breiter Buchen", sagde han nok. Vi glemmer tit, at Danmark var tosproget, da Oehlenschläger skrev sangen. Tysk var også ³⁰ dansk, og han var selv en tosproget forfatter. Norge var væk, men hertugdømmerne Slesvig og Holsten havde vi endnu, skønt dem handler sangen ikke om.